

ประเภท : บทความ

หัวข้อข่าว : “เพลงสรรเสริญพระบารมี” เพลงประจำสถาบันพระมหากษัตริย์ (ด้านสังคม)

โดย : สมจิตร

ลงวันที่ : พุศ ที่ 7 เดือน ธันวาคม พ.ศ.2559

เข้าชม : 2267

เรื่อง “เพลงสรรเสริญพระบารมี” เพลงประจำสถาบันพระมหากษัตริย์

บทเพลงสรรเสริญพระบารมีที่ดังกึกก้องทั่วบริเวณท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ ที่ผ่านมาเป็นภาพบรรยากาศที่ต่างจากที่เราเคยได้เคยเป็นประจำหรือยืนทำความเคารพก่อนชมภาพยนตร์ ภาพประชาชนจำนวนมากพร้อมกันร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีเพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณและแสดงความอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งการรวมพลังครั้งสำคัญนี้ ม.จ.ชาตรีเฉลิม ยุคลและทีมงานได้จัดทำขึ้น เพื่อบันทึกเป็นภาพประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงความรักอันยิ่งใหญ่ ความผูกพัน และความอาลัยของประชาชน ผู้จงรักภักดีทุกหมู่เหล่า โดยจัดทำเป็นภาพยนตร์และวีดิทัศน์เพื่อฉายในโรงภาพยนตร์ทั่วประเทศและสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ

เพลงสรรเสริญพระบารมีที่คนไทยรู้จักหรือร้องเพลงนี้ในฐานะเพลงประจำสถาบันพระมหากษัตริย์หลายคนอาจจะยังไม่ทราบความหมายหรือที่มาของเพลง ซึ่งความหมายโดยรวมของบทเพลงสรรเสริญพระบารมีคือ “ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอกราบไหว้พระองค์ผู้มีบุญคุณธิการ ซึ่งพระองค์ที่ปกครองปวงชนให้เป็นสุข ด้วยบุญของพระองค์ ประชาชนจึงสำนึกใน พระมหากษัตริย์คุณ จึงขอบันดาลให้พระองค์สมประสงค์ในทุกสิ่ง เป็นการถวายพระพรชัยแด่พระองค์” ดังนั้น เพลงสรรเสริญพระบารมี จึงเป็นบทเพลงที่แสดงถึงความรู้สึกที่ปวงชนชาวไทยรู้สึกว่พระมหากษัตริย์เป็นที่มาของความสุขของแผ่นดินนี้ หากเราร้องเพลงโดยไม่เข้าใจความหมายของเนื้อเพลงผู้ร้องก็จะไม่เกิดความซาบซึ้งและไม่เกิดความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ไทยตามที่บทเพลงต้องการเสนอ

สำหรับที่มาของเพลงสรรเสริญพระบารมีนั้น มีเค้าโครงว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้มีเพลงที่มีลักษณะคล้ายเพลงสรรเสริญพระบารมีอยู่ก่อนแล้ว ใช้บรรเลงในเวลาพระมหากษัตริย์เสด็จ ออกท้องพระโรง แต่เพลงสรรเสริญพระบารมีในฐานะเพลงชาตินั้น เริ่มปรากฏในสมัยรัชกาลที่ ๔ โดยมีกร

ใช้เพลง God Save the King ซึ่งเป็นเพลงสรรเสริญพระบารมีและเพลงชาติของอังกฤษ บรรเลงเป็นเพลงถวายความเคารพแด่องค์พระมหากษัตริย์พระยาสุรสีห์ธรรมาธิราช (น้อย อาจารย์ยางกูร) ได้ใช้ทำนองเพลงนี้แต่งคำร้องสรรเสริญพระบารมีถวาย โดยให้ชื่อว่า “จอมราชจงเจริญ” จนกระทั่งถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้เสด็จประพาสเมืองสิงคโปร์และเกาะชวาในปี พ.ศ. ๒๔๑๔ ขณะที่ทรงประทับอยู่ที่สิงคโปร์นั้น ทหารอังกฤษได้ใช้เพลง God Save the King เป็นเพลงเกียรติยศรับเสด็จ จึงทำให้ประเทศไทยและประเทศอังกฤษใช้บทเพลงสรรเสริญพระบารมีเดียวกัน ต่อมาเมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปยังเมืองปัตตาเวีย ชาวฮอลันดาที่ตั้งอาณานิคมที่นั่น ได้ถามถึงเพลงประจำชาติของไทย เพื่อจะได้นำไปบรรเลงรับเสด็จ พระองค์จึงมีพระราชดำริแก่ครูดนตรีไทยให้แต่งเพลงบรรเลงรับเสด็จเพื่อใช้แทนเพลง God Save the King ตอนนั้นคณะครูดนตรีไทยจึงได้เสนอเพลงบุหลันลอยเลื่อน ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้เป็นเพลงสรรเสริญพระบารมี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายเฮุด เซน (Heutsen) ครูดนตรีในกรมทหารมหาดเล็กชาวฮอลันดา เรียบเรียงทำนองขึ้นมาใหม่และนำมาใช้บรรเลงตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๑๔ – ๒๔๑๖

เพลงสรรเสริญพระบารมีได้ถูกแต่ง เรียบเรียง และปรับเปลี่ยนเนื้อเพลงอยู่หลายครั้งหลายครา และถูกแต่งให้มีหลายเนื้อร้องเพื่อใช้เฉพาะในกลุ่มงานในสมัยของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้นำผลงานเพลงสรรเสริญพระบารมีของปิโยตร์ ชูรอฟสกี (Pyotr Schurovsky) ผู้ประพันธ์ทำนอง และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ผู้ประพันธ์เนื้อร้อง มาปรับเปลี่ยนคำร้องเสียใหม่ โดยเปลี่ยนคำสุดท้ายของเพลงจากเดิมคือ “นะนี้” เป็น “ชโย” ทรงประกาศใช้ในวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ และได้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน และหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเพลงสรรเสริญพระบารมีได้ถูกลดความสำคัญลงไม่ได้ถูกใช้ในฐานะเพลงชาติอีกต่อไป

แต่ยังคงใช้ในฐานะเพลงถวายความเคารพพระมหากษัตริย์เช่นเดิม

โดย ชัยพร ศฤงคารจินดา
เรียบเรียงโดย สมจิตร ตาลสุก